

principiee
asme stuiten,
s duden.
ze broeders
leden ze uit
in te nemen.
te zaak van
aatste zelve
naam te zijn,
d denkbaar,
nog zijn zou.
ler zout, o. i.
et Franche
ouden: Wie
ving van te
alleen boos,
ut de later-
hun Kerst-
enkel als
en vol, maar
oor ze thans
laten spreken,
hijf hij, dan
e rekken?
heid, dus te
lang modern
het klappen
id geweest is
dat hij een
n zijn hoofd
ler modern
ling heeft hij
nar optreden
lan blijkt uit
eelt gedaan:
er doen en
iet.
twintig jaar
geeft onze
de jaren lang
de vrijmoed-
elche getui-
n. En met al
van uw blad,
reclame, en
celig puntje
het niet te
holen loopt
men ze het
is duidelijk
lijk in heel
en aanleu-
is, kunnen
ed wel dat
orthodoxen
elchits na,
dat een
angelie ge-
en van het
en ze weten
Kerstfeest
zo uit-
geen Zon-
ropaganda-
de Hervor-
er in zit en
i grof.
noretten sin
ons gezegd
de Kerst-
olen enkel
h, van ons
land valsch
aerop hier
a haar.
is onder
thuyzen te
erschenen,
tel gereed
en zegt er
plage overal
onze ko-
utverkocht,
verkoopin-
och kleven
ingzaam bij
tel konden
tel handen,
ren, terwijl
den hadden
den. Daar-
g gemist en
oek en het
enheid, die
tegenstree-
schen het
het achtste
huld. Dat
anden, van
lerlei aan-
blijfsbrach-
en toe te
nishaarder,
inheid juist
Dat hij de
Calvyn en
Wette, aan
e eventueel

het woord wordt gegeven, is billijk, is zelfs noodig. Maar dat — waar het op de praktijk der waarheid aankomt — een overvloedige bloemering wordt gegeven uit de werken van Gereformeerden, Roomschen, Symbolisten, Mil- lenisten, Ethischen, Wesleyanen, Methodist- en nog anderen, brengt te weeg dat zij, die niet met oordeel des onderscheids kunnen lezen, zeer gemakkelijk in verwarring kunnen geraken, vooral omdat ook hierin door het onderscheiden standpunt der bewerkers, geen éénheid van methode kon gevolgd worden.

Hierin is veel waars. De eerste druk was te overladen, en in zich-zelve te ongelijk. De geachte eerste uitgever Ds. Van Lingen, drukte op zijn werk te veel het stempel af van den overgang, dien hij zelf onder het bewerk- en van het confessioneële naar het Gereformeerde standpunt maakte.

Daardoor sprak er te weinig eenheid uit de toelichting, en dit verwardt het recht verstand der Schrift bij het gebruik. Toch zal het ook aan Ds. Van Griethuysen niet gelukken, om dit euvel geheel te boven te komen.

Dachsel was nu eenmaal niet Gerefor- meerd, en zijn werk is niet in een Gereformeerde Bijbelverklaring om te zetten. Ook wat we nu ontvingen toont dit.

Wat b.v. bij Lev. 18 : 13 wordt opge- merkt, is in zijn strekking niet onjuist, maar beroept zich feitelijk alleen op wat de Evangelische kerken, d. i. de Luther- sche kerken van Duitschland op dit oog- blik erkennen.

Toch is Dachsel nog vergelijkenderwijs het beste wat te bieden valt. Henry en Stack- houses is te duur en te verouderd.

En daarom bevelen ook wij deze uit- gawe aan, in de stille hoop, dat het Ds. Van Griethuysen in toenemende mate ge- lukke zal, het Gereformeerde in de Bij- belverklaring meer tot zijn recht te laten komen, en onder voorbehoud, dat onze predikanten er bij hun bediening van het Woord niet op afgaan, maar wat Dachsel zegt eerst toetsen aan de kanteekeningen en aan wat Calvijn zegt.

KUYPER.

Voor Kootwijk's Scholen.

Ontvangen door Ds. HOUTAARS, van Mei. A. v. d. V. te Zwartsluis f. 2.50; X. v. Z. f. 0. f. 1.

Uit de Pers.

In de Zuid-Holl. Kerkbode schrijft Ds. Sikkel:

Ongetwijfeld ligt ook thans evenals in de dagen waarvan Haggel spreekt, de verzoek van den heiligen Geest in de schuld tegenover den Heer en zijne kerk, en is geen afwending te wachten dan in den weg, in Haggel 1 en in Malechi 1 aangewezen. En in dien weg moeten zij, die God vrezen, voorop gaan: er moet daarin bij Gods volk bekering komen.

Zeker, er is een begin van bekering, maar in plaats dat men zich daarvoor verblijdt, beklaamt men zich en beklaamt men het volk, dat er voor de Heere gekeerd is, maar niet meer is. En nu dringt het bevel in de plaats van de Heere in te werken. Zeker, de blacht is rotsomslag: slaten aan de gerefor- meerde kerken hare rechtmatige goederen worden teruggegeven, die thans door een instelling der over- heid wederrechtelijk worden gekend en misbruikt in den dienst van leugen en list. Maar de Heere eent de blacht is rotsomslag, en wij stemmen geheel met haar in. Zoning des gewel uit Nederland niet weggevoerd, is, het is niet de Heere die hierin is, maar we mogen de blacht niet gebruiken, om daar- door onze bekering in deze zaak uit te stellen of ons daarvoor te beklagen. Neen, dan nog liever die geeste- lijke, die omgeven zijn, gedenkt en tot God gekeerd, maar om tegelijk blacht, en weer eens gekeerd, den Naam en zaak des Heeren en der eilendigen, en dan om zijn zegen weer voor huis, arbeid en maatschappij gebieden.

Er leven er tal in de gereformeerde kerken, die zich hierin niet schamen en zich voor hun doen niet een nagel voor kerk, school, en zamen er afmaken, — of die als ze waarlijk meer dan hun denken hebben, niet er over beklaagen in plaats van zich er in te verblijden.

Dat zijn bannen in het leger. Zoo wordt 's Heeren gunst afgeleid. In verband hiermee deelen we mee wat Ds. Feringa in de Zuid-Holl. Kerkbode schrijft: In verschillende kerken wordt geslaagd over gelde- lijke achteruitgang. De uitgaven zijn te klein, maar de inkomsten nemen af. Hierin ligt een veron- rustend Niet in het vermindern van geldelijke bedra- gen; want God is rijk genoeg; ten zoonde de God van Eila nog leeft, zijn er dennoos nog raven of weduwe spijlsamers. Niet dus, omdat vermindering van inkomsten bij vermindering van uitgaven gebrek zou doen vrezen. Maar wel, omdat hierin zekere wereldwijfelijkheid openbaar wordt.

Veler maatschappelijke welvaart verminderd en nu vernieuwen ook de gaven voor Kerken, Zending, School en Barnhartigheid. Zij moesten echter juist vernieuwen, nu God het onthouden der tienden komt bereken. Nu, toch heeft het al den schijn, alsof het oude, domme bijgeloof weer oprijst, en men met van geven naar Gods gebod arm worden zou! In lijnrecht strijd met Malechi 3!

De ervaring leert het anders! Nog voor eenigen tijd herinnerde „De Barnhartigheid“ aan de volgende trede- deling van George Müller:

Eene ertupple en zwakke vrouw die vroeger niet wist hoe aan haar brood te komen en nu gedurende 19 jaren de gewoonte had gehad, om van de Heere haar zegenende, voor Hem iets af te zenden, begon met een zeer klein deel; zij gaf voor zijne wees- heden één stuiver in de week; maar God zegende haar beplanten van een stukje land met aardappelen op rolke wijze, dat zij in 1842/120, aan aardappelen bezat! Na gaf zij een halven stuiver elken dag, dus 1½ stuiver in de week en aan het einde van 1849 had zij 180 aan aardappelen. In 1850 gaf zij twee maal zooveel als het vorig jaar en bezat aan het einde van het jaar 1850, in 1851 gaf zij dagelijks 10 cents of 70 cents in de week, en hare beplanting was aan het einde van 1851 tot 1850.

Gedurende het jaar 1852 gaf zij dagelijks 15 cents en aan het einde van dat jaar had zij 1850. In 1853 gaf zij 20 cents dagelijks en had zij aan het einde van 1853, Gedurende het jaar 1854 was deze arme kreupel in staat om 30 cent dagelijks te geven, en aan het einde van het jaar had zij weder meer dan in het be- gin, want toen bezat zij aan varen en aardappelen 1800. In 1855 vermeerde zij hare bijdrage tot 40 ct. per dag, en hare beplanting aan het einde van dat jaar was toen 1013. In 1856 gaf zij 50 cent per dag, en hare beplanting was vermeerderd tot 1116. Gedurende 1857 gaf zij 60 ct. per dag, en nu bezat zij aan het einde des jaars 1857. Toen zij mij schreef, ging zij alijd vooruit, altijd meer gevende. De reden, dat ik al zo nauwelijks opeel, is, om te toonen, hoe waar God is in de uitpakken van zijn Woord. „Geef, en het zal u gegeven worden, en een welgeschude en gedrukte en overvloedige maat. Want met deeldele maat, waarmee Gij meet, zal u weder gemeten wor- den.“ (Lukas 6 : 38).

Waarom wij dit woord van George Müller — waar- aan men 2 Corinthe 8 en 9, Malechi 3, en kan toe- voegen — overnemen? Om te herinneren, dat men van geven naar Gods gebod niet arm wordt. Men behaalt wel wat, en waaraan men geeft. Maar meer dan ook al!

Wie zou geven in op bovengenoemde wijze zijn te worden zou verarmen. Immers hij gaf niet aan God, maar deed met God handel. Maar wat geeft om Gods wil, dien naar deze beplanting de vrees wegnemen, dat 'hem zou schaden. Geef dan den Heere! Kerk, Zending, Diaconie, Onderwijs en Philantropie, willen zich niet met hem overbrengen van uw gaven belaten. We voegen hier alleen nog bij: Zal de zegen niet uit het geven gevloerd worden, dan moet het eerst mogelijk worden uitbrengen van menschen alleen voor den Heere geschieden. Och, dat het ons allen luste!

Vinde dit goede woord zijn weg tot veler hart. Zooveelen liggen gebonden aan hun klein Mammoetje en kunnen er maar niet blijmoed- dig afstand van doen.

Zu laten anderen dubbel betalen, om er zelf met half betalen af te komen. Als de Overheid op aarde dwingt, om al hooger belasting te betalen, volgen ze gedwee; maar als Koning Jesus hun de cere gunst, om in vrijheid te geven, houden ze de hand op de kist.

De aanmerking, waarop onze leader doelt, kwam voor in de Overijsselsche Kerkbode, en luidde aldus:

De Zuid-Holl. Kerkbode bevat het volgende stukje van broeder Feringa, dat wij met instemming overnemen: het luidt:

Zending onder Israël.

In het „Kerkblad“ worden de collecten en gaven, bijgevoerd voor de Zending onder de Joden, steeds verantwoord als te zijn bijgevoerd voor de Zending onder Israël.

Hier tegen bestaat bij sommigen bezwaar. Zij menen toch, dat Israël iets anders beteekent dan de Joden. Zij lezen in Gods Woord, dat na den Pinksterdag met Israël de Kerk Gods bedoeld wordt. En zij meenen, dat zij voor wie gecollecteerd wordt en giften verzameld worden, niet zijn Israël, maar de Joden.

Wij zijn het niet een en zenden dan ook liever boven de verantwoordelijkheid der collecten een plaats „Zending onder de Joden“ in plaats van „Zending onder Israël.“

De Generale Synode deputeerde dan ook niet een vijftal broeders voor de Zending onder Israël, maar, blijkens de Acta voor de Zending onder de Joden.

Het zal goed zijn als het spraakgebruik van het „Kerkblad“ hier in overeenstemming wordt gebracht met de Acta der Generale Synode.

F.

Het is noodig dat men leere verstaan dat aan de Joden voltrekt niet het recht toekomt op den naam Israël. Het Israël Gods, is Christus Kerk. Zoo is het gedurende alle eeuwen geweest. De vleeschelijke afstammeling uit Abraham maakte op zichzelf genomen iemand niet een lid van Israël, maar de geestelijke kinderen van Abraham, den vader der geloovigen, behooren tot het zalige Israël.

De vleeschelijke afstammelingen van Abraham zijn Joden, en kunnen zelfs niet meer gehand worden in het verband der genade. Zij zijn de afgehouwen tak, zij zijn uitgevallen. De Joden onder degenen, die zich in geen enkel opzicht sieren met den naam van het volk Gods. Zij zijn het niet. Wel heeft de Heere onder hen, evenals onder de heidenen en mohammedanen zijne uitverkorenen ten levent; maar eerst wanneer zij openbaar worden en door den heiligen geest worden ingelijfd in het verbod, kunnen zij ze rekenen tot Israël.

Opmerkelijk is dat ook in de oude bedoeeling, toen Gods Kerk stond onder Abraham's afstammelingen, en het Joodsche volk, naar den aard der bedoeeling, Israël mocht worden genoemd, toch naar Gods Woord alleen zijn volk dat volk was, waarvan de heilige apostel zegt: God heeft zijn volk niet verstoort, hetwelk Hij te voren gehand heeft. (Rom. 11 : 2).

Het stuk is van Dr. S. te H.

KUYPER.

Officiële Berichten.

(Met verkorting uit het Kerkblad van 10 Febr.)

Verlag van de Vergadering der Classis Ommen, gehouden 25 Janu- ari 1893.

Na de gewone openingswerkzaamheden en het uitbrengen der rapporten wordt het onder- zoek naar art. 41 der Dordtsche Kerkenorde ingeleid. Daaruit blijkt, dat in alle kerken, ééne uitgezonderd, de zaken een regelmatig gang hebben. Verder valt nog op te merken, dat in een der kerken naar aanleiding der ver- eeniging een scheurkerk is ontstaan, en dat in een andere een beginsel van geestelijke op- wekking is waar te nemen. Zoo verblijdt als het laatste voor de vergadering is, zoo smart- lijk het eerste, al is het cijfer dergenen, die zich onttrokken hebben, betrekkelijk niet groot. Nog blijkt uit het onderzoek, dat waar twee kerkeraden zijn, althans de eerste stappen op den weg naar ineenstemming worden gedaan. Eerstig vermaant de Praeses om, wat zelfver- loochening er ook gebocht wordt, dien weg te vervolgen, tot het doel is bereikt.

Als plaats van samenkomst voor de vol- gende vergadering wordt den Ham aangewe- zen. Roepende kerk is de kerk van den Ham.

Verlag der Classicale vergadering van Groningen 26 Jan. 1893.

Het Concept: Huishoudelijke regeling voor de Classis Groningen wordt met enige wijzi- ging aangenomen. De beoordeeling van het Concept-Reglement op de kerkvisitatie bleef bij algemeene beschouwingen. Het werd ver- daagd. Evenzo het Rapport der Classis De- putaten ter aanwijzing tot plaatsen, waar nog geen Gereformeerde Kerkeraad is, van de kerken, welke voor die plaatsen te zorgen hebben. Het bericht, dat Zuidbroek zijn vro- ger verzoek, om onder hulpbehoevende ker- ken opgenomen te worden, terugneemt, wordt voor kennisgeving aangenomen. De predikbeuten in de vacatures Groningen A en Zuidbroek worden geregeld. Inzake Adorp wordt besloten, daarop later terug te komen. Deputaten voor noodlijdende kerken kunnen wegens omstandigheden nog geen volledig verslag geven. Daarom verdaagd.

Verlag van de Vergadering der Classis Klundert op 31 Januari 1893 te Klundert.

Lang wordt gesproken over Kerkeraadfor- matie te Breda. Eindelijk na mededeeling der gewisselde stukken en na mondelinge inlichtingen besluit de Classis, Deputaten voor Inw. Zending, een uit te noodigen aan Breda eenige inlichtingen te verschaffen, en voorts (op voor- stel van Ds. Feringa) Ds. H. J. Binnebo tot Consul te vragen — waarin deze bewijlt — en hier toe naar de Verenigingsvoorwaar- den II, 4, noodige verzoek te richten tot de Classis 's-Hertogenbosch. Gerapporteerd wordt nu door Deputaten inzake de archieven. Na de Pauze worden alle archieven tot één ge- maakt en ter bewaring gegeven aan de ver- eenigde kerk van Klundert. Na de Pauze komt in behandeling een voor-

stel tot reorganisatie van den arbeid der In- wendige Zending en Bijbelcolportage. Over- eenkomstig een voorstel van Ds. Feringa moet dit eerst om advies aan de betrokken Deput- aten gezonden. Daarna volgt op het agendum der volgende Classis vermeld en aan de andere Classis toegezonden.

Na voorlezing der Acte van Ineenstemming van Klundert A en B, wordt de ineenstemming dezer kerken bekrachtigd.

Bij de rondvraag naar Art. 41 K. O. heeft Klundert een drietal vragen, waarbij Klundert gemachtigd wordt tot de noodige maatregelen ter samenroeping der a.s. Partic. Synode. Moer- dijk ontvangt belofte van hulp doordien men 1. het recht om één extra collecte uit te schij- ven aan de betrokken Deputaten verleent; en 2. hun opdracht den steun der gezamen- lijke kerken te vragen. Ook van Willemstad wordt een vraag besproken.

Verlag van de Vergadering der Classis Utrecht en Wijk, gehouden te Utrecht op Woensdag 1 Fe- bruari 1893.

Inzake den velddienst in den kampementen wordt besloten, een schrijven te richten tot de Deputaten voor de correspondentie met de hooge Overheid, teneinde door hunne bemid- deling te verkrijgen zulk een wijziging van het kampement, waardoor aan militairen die tot de Geref. kerken behooren, vrijheid en ge- legenheid wordt verzekerd, zich des Zondags en op algemeen erkende Chr. feestdagen, naar de Geref. kerk, in de nabijheid van 't kamp gelegen, te begeven, om de godsdienstver- eenigingen bij te wonen. Almede dat er op even- tueel verzoek van de Geref. Classis, waarbinnen het kamp gelegen is, ook voor Gereformeerden een predikstoel in het kamp worde beschik- baar gesteld, teneinde evenals de Hervormden en Roomschen, daat godsdienstvereeniging te kun- nen houden.

Tot Deputaten voor de kerkvisitatie worden benoemd Ds. v. Minnen en Ds. Barger, secun- dus Ds. Klaarhaar. Tot deputaten ter rege- ling van de vacaturen en consulentenschappen: Ouderling v. Dijk en Ds. Adriaanse. Tot het maken van de noodige schikkingen bij de aan- vrage van eenige Classicaal/examen: Ds. Schock en Ds. Klaarhaar. Tot het afgeven en goed- keuren van attesten aan inkomende en vertre- kende Dienaren: Ds. v. Minnen en Ds. Klaarhaar. Voor de Noodlijdende kerken Ds. Roma en Ds. Hartwigsen. Voor onvoorziene opvallende vacaturen en con- sulentendiensten Ds. Hartwigsen. Om toezicht te houden op de leer en wandel van oefenaren: Ds. v. Minnen en Ouderling Barneveld. Als Actuaris wordt aangewezen Ouderling v. Beek Calcoen.

De kerk van Driebergen wordt aangewezen als saamroepende kerk voor de e. v. Classis Verg. de D. v. op den eersten Woensdag in Mei te Driebergen zal gehouden worden.

Verlag van de Vergadering der Classis Kollum, gehouden den 2 Februari 1893 te Drogheham.

Bij monde van Ds. H. Dam brengen de Vi- sitatoren verslag uit wat betreft de kerken in het zuidelijk deel der Classis; het verslag aan- gaande de kerken in het noordelijk deel wordt uitgesteld tot eene volgende vergadering. Naar aanleiding van dit verslag wordt breedvoerig gesproken over de wijze van samenvoeging in sommige kerken; aan al de kerken wordt aan- bevolen te waken, dat de dienst der barnhar- tigheid niet mocht inzien, maar heerlijk op- bloeien. Over de gewoonte, dat in eene kerk de namiddagsdienst op den dag des Heeren vervangen werd door een Zondagschool, spreekt de Classis aan afkeurend oordeel uit. De kerk van Drachten brengt verslag uit over het tot openbaring komen der kerk te Boornbergum en Kortehemmen. Hieruit blijkt, dat de kerk van Drachten, zijnde den grooten nood te Boornbergum en omstreeken en in aanmerking nemende de begeerte door ongeveer 80 huis- gezinnen op de vorige Class. verg. genit en de liefde voor deze zaak in den laatste tijd ge- openbaard, meent aan de Class. verg. te moeten adviseeren, dat men besluite tot de instelling der ambten en diensten te Boornbergum. Na- dat ook nog een bestaande Commissie uit Boornbergum gehoord was, besluit de Classis aan de kerk van Drachten op te dragen de verdere leiding der zaak op zich te nemen en tot het instellen van de ambten en diensten te B. over te gaan, zoo er zich geen nieuwe bezwaren meer opdooien.

Naar aanleiding van de instructie van Op- einde—Nijega ontspint zich een niet onvruch- bare discussie over de zoogenoemde doopleden. De Classis meent aan de kerk van Opinde—Nijega te moeten antwoorden, dat zij met de doopleden, die uit de Synodale genootschaps- kerk begeeren over te komen, handelen moet naar de beginselen, welke aangegeven zijn in de bepalingen der Generale Synode, betreffende de overkomst van leden uit andere genoot- schappen of kerkengroepen. Aan de kerk van Gerkesklooster wordt gerantwoord, dat ondera, die tegen het zevende gebod gezondigd hebben, als zij hun kind ten doop presenteren, vooraf van deze zonde belijden behooren te doen; de forme last de Classis aan het oordeel des Kerkeraads.

Vergadering van het Moderamen der Depu- taten voor de Zending onder Mohammedanen en Heidenen, op Maandag 30 Februari a. s., des voormiddags om 11 uur in het Kerke- raadsgebouw, Ammanstraat, Rotterdam.

Namens den Voorzitter, FERINGA, Schrijf.

Klundert, Febr. 1893.

Buitenland.

Frankrijk. Een stichtelijke samen- komst van rechtsinnigen en libe- ralen. In het kerkgebouw der Gereformeerden te Nimes vereenigen zich den 23sten Januari een 12 à 1400 personen. Een dertigstal pre- dikanten waren opgekomen. Met welk doel? De openingswoorden van den heer Dardien, voorzitter der vergadering, zullen het verklaren. Deze leeraar zette toch uiteen dat deze samen- komst geheel en al in overeenstemming was met de traditie der Geref. kerk van Nimes, die altijd erkend had dat de liberale en recht- zinnige richtingen wettig recht van bestaan hadden in de Gereformeerde kerk. Paulus, aldus betoogde de heer Dardien, wilde de eenigheid des Geestes bewaren door den band des vredes. Eenheid in de leer is onmogelijk in eene kerk waarin men vijf onderzocht wil. De ware eenheid is die van de liefde en van het christelijk gevoel. De heer Dardien wilde

een der moeilijkste en duisterste stukken van de dogmatiek behandelen en zal zijne hoorders daartoe saamroepen. Maar inmiddels was het mogelijk om gemeenschappelijk aan het heil der zielen te arbeiden.

Na dit woord toog men ook aan het werk om Gods koninkrijk uit te breiden, achter- eenvolgens namen de heeren Chabas, Winault, Trial en Rabut het woord. Men had zich voorge- nomen om te spreken over Joh. 3 : 1—18. De predikant Chabas van Bezier begon met de noodzakelijkheid van een nieuwe geboorte aan te toonen. Uit het korte verslag dat van deze samenkomst gegeven werd in een der Franche bladen, konden wij niet opmaken of deze spreker het woord wedergeboorte in den schriftuurlijke betekenis opvatte, of dat hij de betekenis daarvan verwarde.

Daarna nam de predikant Winault het woord, die den nadruk legde op de noodzakelijkheid van het berouw, betoogende dat de zonde op- stand is, die de rebellen doet veroordeelen. Zeker in tegenspraak met hetgeen het libera- lisme leert, stelde de spreker, dat wij niet ver- antwoordelijk zijn aan ons geweten, maar aan God. Zonder Jezus Christus is de zonde onber- steeld en is de zondaar veroordeeld en der wanhoop overgegeven. Het geloof in de vrije genade, werkt niet onzedelijk, gelijk sommigen beweren, maar wekt wroeging en brengt berouw voort.

De heer Trial van Nimes bespreekt daarna de vraag: «hoe men gered zal worden.» Men moet eerst in zich zelve het instinct der vol- maaktheid opwekken en Jezus Christus be- schouwen. Daarop zal de aspiratie naar de volmaaktheid en het gevoel van zonde volgen. Hij wees daarbij op de gelijkenis van den verloren zoon, en drong ook aan op de nood- zakelijkheid van een oogenblikkelijke bekeering, tevens de zonde brandmerkende en zijn hoorders tot zelfverloochening vermanende. Uit dit woord van den heer Trial is duidelijk den moderne te proeven, gelijk in dat van den predikant Minault, den verwaterden rechtzinnige.

De rede van den predikant Trial maakt, naar wij vermoeden, een ongunstigen indruk op som- mige hoorders, vandaar dat de laatste spreker, de heer Rabut, predikant te Nimes, noodig vond om op de bekeeringen der boetvaardige zondaren, van Zacheus, van Simon Petrus en van den moordenaar aan het kruis te wijzen. Hij achtte het ook zijne roeping zijne hoorders te vermanen om het geneesmiddel (voor de doodelijke krankheid der zonde) niet in zich zelve te zoeken, maar in God en in het kruis van Christus.

En wat zegt nu de Eglise Libre van deze samenkomst, waarvan dat blad een verslag per telegram ontving? «Men gevoelde, dat zij, deze samenkomst organiseerden, elkander ken- nelijk wederkeerig concessien gedaan hadden. Immers de leerstukken van de verzoening, van de rechtvaardigmaking door het geloof werden met stilzwijgen voorbijgegaan. Maar toch, niet- tegenstaande dat men allerlei voorzorgsmaat- regelen nam en men van beide zijden alles deed om elkander niet te kwetsen, kwamen zich toch twee richtingen, twee opvattingen, twee onderscheidene geesten te openbaren.»

Hiermede zijn wij het geheel eens. Maar na- eenigen tijd zal het gesien worden, dat de moderne orthodoxie steeds meer naar het mo- dernisme overhelt, en dan zal men het moeten belijden dat men niet als «evangelischen» of als rechtzinnigen naar vereeniging met moder- nen of liberalen zoekt, maar dat men in be- ginsel tot het liberale kamp behoorende, vol- ling zoekt met hen die de lijnen hunner mo- derne gevoelens meer consequent doortrokken.

Wij vermoeden dat dergelijke samenkomsten als te Nimes gehouden worden, om al wat in Frankrijk Protestant heet, weder onder eene officiële synode te vereenigen.

Wij achten dit een zeer betreurenswaardig en blijven te vergeefs uitzien naar een principieel verzet tegen een streven, dat ein- digen moet op de verwoesting der Gerefor- meerde kerken in Frankrijk.

Merkwaardig is het hoe een Fransch blad de Protestant Valentini in een artikel over de geloovigen in de verstrooijing oordeelt over de pogingen die door allerlei vereenigingen in het werk gesteld zijn om de Franche be- volking tot het Protestantisme over te halen. Genoemd orgaan zegt daarvan: «Men heeft naar nieuwe arbeidsvelden omgezien, waarop men zich eertijds met zekere grutigheid wierp. Men heeft voor die werken belangrijke offers gebracht. Men heeft zich laten inpakken door schijnbaar schitterende resultaten, maar waarvan op den duur niets is blijven staan. Men heeft met spoed groote dingen willen tot stand brengen en dikwijls heeft men niets gedaan. Men weet geen regel of verhouding in zijne sympathien en in zijne offers te houden. Men heeft gezondigd door den grondslag niet goed te leggen. Men heeft niet begrepen, dat het de eerste plicht was om de kerk zelve te bewaren en te versterken, om te arbeiden aan haar herstel en aan het dichten van hare bresen, en dat de zekere manier om dit te doen, hierin bestaat, was te waken over elk van hare leden en hen te gaan zoeken die verloren gaan.»

Maar dan zal het noodig zijn, dat het brood van Gods heilig en onfeilbaar Woord aan de schare weder voorgezet worde. Het evangeli- seeren met een halfevangelie onder eene be- volking die in conflict kwam met haren bisschop en die om den bisschop een Protestantisch evangelist laat spreken, geeft geen vruchten. Het geld aan zulke evangelisatiën uitgegeven is eenvoudig weggevoerd.

Verweke de Heere ook in Frankrijk man- nen die medelijken hebben met het gnis van Zions muren.

Door het Panama schandaal is de pauselijke politiek ten opzichte van Frankrijk eenigermate in de klem geraakt. De Roomschen die op uitmoediging van den paus zich nedergelegd hebben bij de Franche republiek, hebben zich gedrongen gevoeld om, nu de corruptie in regeerende kringen in den laatste tijd zich zoo vreeslijk openbaarde, tot den paus de vraag te richten, wat hun nu te doen stond? Zeker wilde men van den paus weten of men nu nog mocht voort- gaan, een republiek te steunen, waarvan de leiders in getale bleken, onkoopbaar te zijn. De paus antwoordde, dat de Franche Roomsche geesten zich rondom de bestaande regering moesten blijven scharen, terwijl hij te kennen gaf, dat de vereeniging met de tegenwoordige regering, het eenige middel is om den vrede op het gebied van den godsdienst, de een- dracht onder alle burgers, de eerbied voor het gezag, gerechtigheid in het openbare leven te herstellen.

Dit advies kan alleen gegeven zijn, wanneer de paus niet aan de mogelijkheid denkt van een coup d'état, die door den een of anderen pretendent of gekluuterde kan worden onder- nomen. Het komt ons voor, dat wanneer van

daag of morgen een krachtige hand naar de teugels van het bewind greep, deze niet op veel tegenstand zou hebben te stuiten.

WANGEL.

John Wesley.

Aan Spurgeon's nagadachten, V.

In den beginnen preekten de Wesleys van de kansels der kerken. Doch langzamerhand werden de kerken voor hun gesloten. De fout lag hier aan beide zijden. In de eerste tien jaren sprak Wesley steeds ten gunste van leer- sellingen, buitensporige leerstellingen waren het, welke hij zelf later weer liet varen, en die in scherpe tegenstelling waren met de leer der Staatskerk. Pas had hij zich losgemaakt van eene theologie, die een zonderting mengsel bleek te zijn van Moravische, Lutherische en Calvinistische leerstellingen, of op vele kansels werd hem volgaarne wederom toegang verleend. Zijn leven lang bleef hij de vriend van de uitstekende leden der geestelijkheid. Zijn prediken werd gesanctioneerd door verscheidene aartsbisschoppen en bisschoppen. Ook heeft nog geen dier hoogerwaardes mannen, zoo schrijft hij zelf, «mij ooit berispt bij gelegenheid van een der vele gesprekken, die ik met hen heb ge- voerd. Alleen aartsbischop Potter zeide eens: «Die menschen behooren niet thuis in ons kerkgenootschap; maar zij hebben veel goeds gedaan en ik bid God, hun zijn onmisbare zegen te schenken». Ook ontving Wesley van deze prelaten steeds goeden en vriendelijken raad, velen stonden hem toe, in huone dio- cessen te preken, en bisschop Lowth was zoo- zeer met hem ingenomen, dat hij eens tot hem zeide: «Mijnheer Wesley, moge ik hiernaans aan uwe voeten nederzitten!» Toen buiten Londen de toegang tot de kansels hem werd ontzegd, was juist de reden van die uitsluiting het scherpe contrast, dat zijne leer met den toestand des godsdienstigen levens rondom hem vertoonde. Het gevaar was niet, dat de kerk hem, maar dat hij de kerk in den haan zoude doen. De Dissenters vooral waren zijn meest verwoede vervolgers. Zij strooiden het gerucht uit, als zoude hij door Spanje bezocht wor- den; terwijl op vele plaatsen de predikanten dezer secte zich op de bitterste wijze tegen hem uitsloten, en het volk tegen hem opstootten.

Wesley was bijna tot het einde zijns levens een getrouw toon der kerk, en hij stierf zoo- als hij geleefd had, als een der kerk toege- daan aanhangers. Hij omschrijft het doel van zijn Genootschap als te zijn een poging, om overal leven te wekken, en dit zegt hij zullen wij niet kunnen doen, wanneer wij eene afge- scheide secte vormen. Hij heeft ook nooit den wensch doen kennen, dat een van zijne volgelingen met de kerk zou breken. «Indien», zoo zeide hij, «de Methodist van de kerk verlaten, dan had ik liever, dat mijn vrienden de Metho- disten verlieten, en de kerk getrouw bleven. Blijkbaar is het echter, dat zijn eigen wijze van optreden, de breuk onvermijdelijk moest maken. Door dat hij eigenmachtig de bisschop- pelijke functie der priesterwijding op zich nam, werd ongetwijfeld de scheuring slechts eene kwestie van tijd.

Er zijn echter bewijzen te over voorhanden, dat hij later berouw heeft gehad over het tot priester wijden zijner predikers. Bovendien moe- ten wij niet vergeten, dat hij die macht uit- oefende op grond van de schijfde, dat de Apostolische successie werd voortgezet in de priesterschap, zoowel als in het Episcopaat, en ook op grond der Presbyteriaansche theorie, dat presbyter en bisschop één zijn.

De gevolgen van Wesley's buitensluiting van de kansels, gedurende de periode van 1739—1747, waren talrijk en gewichtig. Een der eer- sten was, dat hij gedrongen werd tot preken in het open veld, tot hagepreken. De resul- taten waren verrassend, en geheel onverwacht. Hij en zijne volgers verzamelden een zoo tal- loos gehoor om zich heen, dat geen tempel door menschenhanden gebouwd, hunne ge- meente zou hebben kunnen bevatten. Wesley was niet zoo'n overwerldig meester van het woord als Whitefield, die harstochtelijke redenaar, wiens stem, blik en gehoor, duizend- talen ketenden aan de plek waar hij sprak, en die tranen te voorschijn wist te roepen, in de oogen van de ruwste en meest verstokte zondaren. Wesley is koeler, of liever minder vurig temperament, en zijn onveroorbare kalme, scherpe en puntige geestigheid, stem- pelden hem meer tot een eminent bestuurder, dan tot een uitstekend redenaar. Toch sprak hij met een gedrongenheid en een gepierdeid, een majestueus ernst, een helder geloof en een diepte van innige liefde tot God en den naaste, zoo groot, dat de indruk, dien hij op zijn gehoor teweeg bracht, hoewel minder levendig, toch wellicht duurzamer was, dan die van Whitefield's woord. Terwijl Whitefield na een vurige rede zat te smikken als een kind, steeg Wesley kalm op zijn hit en reed heen, om weer te preken, naar een ander dorp. Luider en luider begon zijn stem dan ook te weerklinken; men moest naar hem luisteren, en welk draag ze door tot in de meest verwij- derde hoekjes van Engeland. Toen hij in zijn geboorteplaats Epworth niet in de kerk mocht preken, nam hij zijns vaders grafsteente tot kansel, en verkreeg een gehoor om zich heen, «zoals Epworth nog nooit te voren had gezien.»

Vijftig jaren lang trok deze onvermoede apostel van stad tot stad, van dorp tot dorp, en toerde de gemoeienden des volks tot in de diepste schuilhoeken. Door ineenw en regen, storm en onweer, legde hij jaarlijks duizenden mijlen af, en preekte niet zelden vijf malen op één dag. Over de veenachtige moerassen van Yorkshire, over de sombere watenen van Wales, droeg hij het vurige kruis des Evan- gelies, om in stallen, in herbergen, op kerk- hoven, op marktplaatsen, in straten en stegen, de leer des berouws en des persoonlijke ge- loofs te verkondigen.

Gwynn Pih, nabij Redruth, in Cornwall, een ontraggig groot rond amfiteater, traps- gewijze uitgehouwen in 't rotsgeeste van den bodem, en dat 3000 personen kon bevatten, was zijne kathedraal!

Zijne wapenbroeders en medestrijders ontvie- len hem de een voor de andere na, door den dood; doch steeds arbeide de bejaarde patri- arch dood; met onverlauden liver schreef hij op zijn «heimatlose» en moeilijke levens- baan voort. Met alle denkbare later en vervolging had hij eerst te kampen. Hij en zijne volgelingen werden voorgesteld en behandeld, als dolle honden, als papisten, als Jacobieten; teneen, stokken, vuil werden hun naar het hoofd ge- slingerd; velds personen